

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกมันสำปะหลังของเกษตรกร
ในจังหวัดมหาสารคาม

ชื่อผู้เขียน นายอภิวัฒน์ ถาวรพยัคฆ์

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วราภา คุณาพร	ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดุษฎี ณ ลำปาง	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ สุทัศน์ จุลศรีไคววัล	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร. ไพบุลย์ สุทธสุภา	กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจปลูกมันสำปะหลัง ของเกษตรกรในจังหวัดมหาสารคาม ตลอดจนปัญหา และอุปสรรคในการปลูกมันสำปะหลังของเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง รวมถึงสาเหตุการเลิกปลูกมันสำปะหลังของเกษตรกร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้ปลูกมันสำปะหลัง จำนวน 101 คน และผู้เลิกปลูกมันสำปะหลัง จำนวน 101 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ด้วยสถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้สถิติไคสแควร์

จากผลการศึกษา พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุโดยเฉลี่ย 46 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีประสบการณ์ในปลูกมันสำปะหลังโดยเฉลี่ย 16 ปี มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 5 คน มีแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 3 คน เกษตรกรเกือบทั้งหมดมีพื้นที่ทำการเกษตรอยู่นอกเขตชลประทาน โดยมีที่ดินเป็นของตนเอง มีพื้นที่เฉลี่ย 30 ไร่ เป็นพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังเฉลี่ย 13 ไร่ ผลผลิตมันสำปะหลังเฉลี่ย 2,287 กิโลกรัมต่อไร่ ราคารมันสำปะหลังเฉลี่ย 0.89 บาทต่อกิโลกรัม เกษตรกรมีรายได้เฉลี่ยประมาณ 65,000 บาทต่อปี ส่วนใหญ่เคยกู้เงินจากแหล่งเงินทุนต่าง ๆ ร้อยละ 51 เคยได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ ส่วนความรู้

ด้านนิเวศน์วิทยาและ ความอุดมสมบูรณ์ของดิน มีระดับความรู้เฉลี่ยในระดับปานกลาง แต่มีความรู้ด้านการตลาด ราคาและเงื่อนไข ในระดับสูง

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกมันสำปะหลัง พบว่าประสบการณ์ในปลูกมันสำปะหลัง ขนาดพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง ผลผลิตมันสำปะหลัง ราคามันสำปะหลัง การใช้สินเชื่อ และความรู้เกี่ยวกับตลาด มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจปลูกมันสำปะหลังของเกษตรกรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ปัญหาในการปลูกมันสำปะหลัง ได้แก่ ขาดแคลนพันธุ์มันสำปะหลังที่เหมาะสมและหายาก ในฤดูฝนมีน้ำท่วมขัง ทำให้หัวมันเน่า ราคาปุ๋ยแพง ราคามันสำปะหลังต่ำและไม่คงที่ มีวัชพืชมาก แรงงานไม่เพียงพอ

สาเหตุที่เกษตรกรเลิกปลูกมันสำปะหลัง เป็นเพราะเกษตรกร ต้องการหมุนเวียนพืชที่ปลูกหลาย ๆ ชนิด เพื่อไม่ให้ดินเสีย ขาดแคลนแรงงาน เนื่องจากแรงงานในครัวเรือนไปทำงานต่างจังหวัด ต้นทุนสูง ขาดทุน ผลผลิตไม่แน่นอน และราคาต่ำ ไม่คุ้มค่าการลงทุน เกิดโรคและมีวัชพืชมาก ขาดแคลนพันธุ์มันสำปะหลังไม่สามารถหาได้ทันฤดูกาลผลิต จึงเปลี่ยนมาปลูกอ้อยแทน รวมทั้งไม่มีที่ดินเพาะปลูก และไม่มีประกันราคาจากรัฐบาล

Independent Study Title	Factors Affecting Decision Making for Cassava Growing of Farmers in Maha Sarakham Province	
Author	Mr. Apiwat Thawornpayak	
M.S. (Agriculture)	Agricultural Extension	
Examining Committee	Asst. Prof. Warapa Kunaporn	Chairman
	Assoc. Prof. Dusdee Nalampang	Member
	Assoc. Prof. Suthat Julsrigival	Member
	Assoc. Prof. Dr. Paiboon Suthasupa	Member

Abstract

The objectives of this research were to study factors affecting decision making of the farmers in growing cassava in Maha Sarakham province and problems and obstacles in growing cassava as well as causes for stop growing cassava by farmers.

Population studied were 101 cassava growers and 101 non-growers. Data was collected by the use of questionnaire. Statistical techniques used were percentage, mean, standard deviation and Chi-square test.

From research findings, it was found that most farmers were male with average age 16 years old and finished primary education with 16 years of growing experience. Average family member was 5 persons while 3 of them were family labours. Almost all farmers had their farms outside irrigated area. Farmers had their own land averaged 30 rais with 13 rais for cassava. Cassava yield was 2,287 kg. per rai with 0.89 Baht per kilogram. Average family income was approximately 65,000 Baht per year. Most of them borrowed money from various sources. About 51 percent gained the support from the government. Their knowledge on ecology and soil fertility was at medium level while knowledge on marketing and prices was at high level.

It was also found that growing experience, cassava growing area, yield, price, credit and knowledge on marketing and prices were statistically related to farmers' decision making for growing cassava.

Problems on cassava growing included lack of cassava variety, flood in rainy season, high price of fertilizer, unstable and low price, plenty of weeds and labour shortage.

Causes for stop growing cassava were that farmers needed to grow other kind of crops to prevent poor soil, lack of labour, high cost of production, unstable yield and price, widespread of diseases and weeds and no price guarantee from the government.